

ГУМОР ЯК ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Гумор аналізується як форма комунікації, що набуває все більшого значення в сучасних умовах. Охарактеризовано види гумору, його функції та роль для суспільства і особистості. Гумор розглядається як складова культури, так і показник проблем і особливостей розвитку соціуму.

Ключові слова: *гумор, комунікація, політична комунікація, культура, соціум.*

Abstract

Humor is analyzed as a form of communication that is increasingly important in today's context. Types of humor, its functions and role for society and personality are characterized. Humor is considered as a component of culture, as well as an indicator of problems and features of the development of society.

Keywords: humor, communication, culture, society.

Вступ

Актуальність вивчення гумору полягає у тому, що він є впливовою технологією, але, разом з тим, і показником особливостей суспільного життя, ілюстрацією ставлення людей до певних подій тощо. Крім того, людина з почуттям гумору завжди приваблива в очах оточуючих. У будь-яких сферах життя доречний жарт дає можливість виділитись, а також справити гарне враження про себе. Спілкуватися з людьми, які мають гарне почуття гумору, приємно і створюється позитивний простір. Цікаво, що анекдоти, гуморески є відображенням тих проблем, які актуальні у певний момент часу. Тому гумор може бути окремим предметом дослідження.

Основна частина

Вивчення гумору почалося з давніх часів і до сих пір триває. Гумор, почуття гумору (від англ. *humour* - характер, настрій) - здатність особистості виявляти, фіксувати й осмислювати комічне в навколишньої дійсності та емоційно на нього реагувати. Практично всі великі філософи минулого досліджували питання і роль гумору в комунікації [1].

Першим з видатних філософів, хто приділив увагу вивченню смішного, прийнято називати Платона (427-348 до Р.Х.). Платон вважав гумор негативним явищем тому, що це почуття засноване на злобі та заздрості, особливо сміх, викликаний нещастям або невдачею інших, або глузування над тим, хто знаходиться нижче за положенням у суспільстві. Платон не пояснював природу смішного, але прийшов до важливого висновку про те, що гумор може мати серйозні наслідки, в тому числі, для функціонування цілої держави. Проте гумор є протилежним тому, що висміюють і принижують.

Аристотель (384-322 до Р.Х.) в «Риторичі» розглядав гумор як форму освіченої зарозумілості. Він відзначав дві основні риси комічного: «Смішне - це деяка помилка і неподобство, нікому не заподіює шкоди і ні для кого не згубне» [2].

Крім перерахованих вище дослідників гумору, цією проблемою займалися й інші вчені: Томас Гоббс, Іммануїл Кант, Анрі Бергсон, Георг Вільгельм Фрідріх Гегель та інші. Так, Зигмунд Фрейд вважав, що гумор згладжує протиріччя, попереджає невдоволення. Бернард Шоу стверджував, що іноді треба розсмішити людей. Звичайно, розв'язати конфлікт повністю не можливо, але послабити його гостроту за допомогою вдалого жарту цілком можливо.

Вважається, що добродушний гумор завжди допоможе налагодити людські стосунки з партнером, зняти напругу і зневіру. Однак, якщо він сказаний на адресу будь-якої людини, то гумор може нести не тільки радість, а й бути причиною агресії, так як людина може побачити в цьому зловмисне приниження чи образу. Тому гумор допускається тільки по відношенню до добре знайомих людей. У цьому випадку відносини людей зміцнюються ще більше. В іншому випадку жарти / анекдоти, особливо сказані на публіці, сприймаються як особиста образа і сприяють виникненню неприязних відносин між людьми і, як наслідок, ми будемо мати справу з неуспішною комунікацією [3].

Недавні дослідження в галузі медицини показали, що за сприйняття гумору відповідають ті ж самі зони, які відповідають за прояви болю. Це зони лобових частин, що реагують, коли щось іде не так. Будь-який жарт – продукт реакції нервової системи на парадокси. Гумор – спосіб перенаправити неприйнятні для суб'єкта імпульси [5].

Існує думка, що навчитись почуттю гумору важко, адже людина або спочатку вміє бути веселою, або ніколи не стане іншою.

Таблиця 1 – Поради, як вірно застосувати гумор в комунікації.

Порада	Опис
Вмійте імпровізувати	Можливо, для розвитку цього навичку знадобляться жарти відомих коміків, приклади яких варто вміло переробити на новий лад
Відсутність повторень	Ніколи не повторюйте однакові жарти в компанії, де вони вже звучали - це характеризує людину, як не дуже гарного гумориста
Спробуйте римувати	Жарти у віршованій формі надовго запам'ятовуються і говорять про різнобічності автора.
Розширюйте кругозір	Розвитку почуття гумору сприяє широка ерудиція - читайте книги, спілкуйтеся з розумними людьми, поповнюйте словниковий запас.
Іноді використовуйте жорсткі жарти	Такі варіанти можуть бути сприйняті як негативно, так позитивно - вони викличуть якісь емоції у людини, на відміну від безневинного гумору
Боріться з ворогами гумору	Не дозволяйте собі сумувати, відмовтесь від увялення про те, що в світі переважає негатив, і знаходите час для відпочинку.

Аналізуючи гумор як технологію впливу на суспільство і особистість, можна виокремити конструктивний і деструктивний гумор. Наприклад, позитивним є те, що гумор може згуртувати людей, допомогти зняти емоційне напруження, подолати тривоги, подолати страх. Досить часто люди сміються над політичними діячами, яких бояться. Це знімає напруження і незадоволеність у громадян існуючою політичною системою. Щодо деструктивності гумору, то вона полягає в його принизливій меті, що характерно для підліткового віку, людей із заниженою самооцінкою [6].

Навчившись застосовувати гумор дотепно і влучно, будь хто зможе завоювати аудиторію, позбавити себе і оточуючих від хандри і пережити будь-які життєві негаразди. Потрібно запам'ятати, що «перед тими, хто йде по життю сміючись, відкриваються багато дверей» [4].

Висновки

Отже, значення гумору є вагомим, що допомагає як зав'язати знайомство, успішно продовжити душевну розмова, так і в скрутну хвилину. Жарт доречний в якості заповнення незручної паузи, допомагає підтримати людину і підняти настрій, повернути розмову в інше русло тощо. В залежності від того, як людина в соціумі використовує гумор, він набуває конструктивний, або деструктивний. Будь-яка інформація, зокрема, гумор може використовуватись для передачі різноманітних повідомлень та досягнення будь-яких соціальних цілей. Таким чином, гумор є засобом емоційного задоволення, яке може бути використано з різними намірами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Самохіна В.О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії та США: монографія. Вид. 2-е, перероб. і доп. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2012. 360 с.
2. Солощук Л.В. Взаємодія вербальних і невербальних компонентів комунікації у сучасному англійському дискурсі: дис. ... доктора філол. наук : 10.02.04. Київ, 2009. 469 с.
3. Knapp M.L., Hall J.A. Nonverbal Communication in Human Interaction. Crawfordsville: Wadsworth. Thomson Learning, 2002. 482 p.
4. Солощук Л.В. Невербальні компоненти комунікації як засоби створення комічного ефекту у сучасному англійському дискурсі. 2017. URL: <http://www.webcom.com.wutka/welcome/html>
5. Денисюк С. Г. Гумор як політико-комунікативна технологія. *Політологічний вісник : збірник наукових праць*. Київ: ІНТАС, 2011. Вип. 57. С. 260–268.
6. Денисюк С. Г. Комунікологія : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.

Сидорук В. О. – студентка групи МЗД–176, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: viktoriasydoruk@gmail.com

Денисюк Світлана Георгіївна – доктор політичних наук, професор, професор кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: svetadenisyuk@gmail.com

Viktoria O. Sydoruk - Faculty of Management and Information Security Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: viktoriasydoruk@gmail.com

Svitlana G. Denysiuk – Doctor of Politician science (Eng.), professor, professor of social and political sciences department, svetadenisiyk@gmail.com.